

نویسنده: بهارات دوگرا «Bharat Dogra».
منبع و تاریخ نشر: گلوبال ریسرچ «2025-06-06».
برگردان: پوهندوی دوکتور سیدحسام «مل».

تصاحب زمین توسط شرکت‌ها در پاکستان، منافع خارجی را بر امنیت غذایی و آبی مردم محلی ترجیح می‌دهد

Corporate Land Grab in Pakistan Prioritizes Foreign Interests over Food and Water Security of Local People

مزرعه گندم در پایتخت پاکستان

در گزارشی که در ۵ ژوئن ۲۰۲۵ منتشر شد، GRAIN، یک سازمان بین‌المللی که به طور مداوم برای امنیت غذایی و حاکمیت جنوب جهانی و جوامع آن تحقیق و مبارزه کرده است، تلاش‌های اخیر و مداوم منافع قدرتمند در پاکستان برای تصرف منابع زمین و آب به منظور خدمت به منافع شرکت‌ها و خارجی‌ها را افشا کرده است. در یادداشتی از تیم GRAIN که همراه این گزارش است، آمده است:

«پاکستان در حال پهن کردن فرش قرمز برای سرمایه‌گذاران خلیج فارس است. همه این‌ها بخشی از ابتکار پاکستان سبز است که توسط یک نهاد قدرتمند تحت حمایت ارتش هدایت می‌شود و برای انجام هر کاری که برای ساده‌سازی کشاورزی شرکتی لازم است،

طراحی شده است. عربستان سعودی و امارات متحده عربی از این فرصت استفاده کرده و میلیاردها دلار برای تغییر چشم‌انداز کشاورزی پاکستان هزینه کرده‌اند. در این یادداشت آمده است که سعودی‌ها از طریق شرکت‌های کشاورزی خود، زمین‌های وسیعی را در پاکستان برای مزارع گاوداری و عملیات لبنی عظیم تأمین می‌کنند، در حالی که اماراتی‌ها نیز «شرکت‌های باتجربه تصرف زمین‌های کشاورزی خود را - که تازه از جمع‌آوری نزدیک به یک میلیون هکتار خاک خارجی در سراسر جهان به دست آمده‌اند - مستقر می‌کنند.»

با این حال، همه اینها با مخالفت شدید در پنجاب و سند به چالش کشیده شده است. همانطور که گرین توضیح می‌دهد.

«سازمان‌های کشاورزان محلی این موضوع را که دولت از کشاورزی شرکتی به عنوان پوششی برای تصاحب زمین به نفع مافیاهای شرکتی استفاده می‌کند، محکوم می‌کنند. منتقدان هشدار می‌دهند که آبی که قرار است به این مزارع بزرگ جدید اختصاص داده شود، می‌تواند برای مناطق پایین دست که از قبل دچار خشکسالی شده‌اند، فاجعه بار باشد. آنها همچنین به وعده‌های ارتقای امنیت غذایی کشور اعتقادی ندارند. آنها محصولات نقدی را می‌بینند که در صورت وجود، در نهایت امنیت غذایی سایر کشورها را تأمین می‌کنند، اما نه پاکستان را.»

گرین در یادداشت خود می‌گوید:

«شبهات‌ها با تجربه آشفته‌گردی اقتصادی چین و پاکستان بسیار زیاد است، و بسیاری نگرانند که این سرمایه‌گذاران جدید از همان الگو پیروی کنند - ثروت را استخراج کنند در حالی که معیشت‌های آسیب‌دیده و ویرانی‌های زیست‌محیطی را پشت سر بگذارند.»

گزارش اصلی با عنوان «سرمایه‌گذاران خلیج فارس وارد، مردم محلی خارج - دستور کار کشاورزی شرکتی پاکستان» با همکاری سازمان‌های محلی مخالف تصاحب زمین تهیه شده است. این گزارش می‌گوید که نزدیک به ۴۰۰۰۰۰ هکتار زمین در حال حاضر به سرمایه‌گذاران خصوصی اختصاص داده شده است. شرکت‌های چینی همچنین پروژه‌های کشاورزی را آغاز کرده‌اند که می‌تواند برای امنیت غذایی محلی بسیار مضر باشد. یکی از این موارد مربوط به معرفی پنبه اصلاح شده ژنتیکی است، در حالی که مورد دیگر مربوط به کشت تک‌محصولی بادام زمینی با محوریت صادرات است.

همه این موارد با مقاومت گسترده سازمان‌های کشاورزی و دیگران مواجه شده است که می‌گویند چنین سیاست‌هایی منجر به جابجایی کشاورزان کوچک می‌شود در حالی که سایر کشاورزان و دامداران از آب و زمین محروم می‌شوند. عدم شفافیت در مزایده‌های زمین و سایر معاملات نیز با انتقاد روبرو شده است زیرا مردم نمی‌دانند زمین با چه شرایطی به منافع شرکت‌ها یا مافیا واگذار می‌شود. تمایلی از سوی مروجین این پروژه‌ها

وجود دارد که زمین‌های واگذار شده را به عنوان زمین‌های بایر طبقه‌بندی کنند تا از انتقاد جلوگیری کنند. اما مردم این را رد می‌کنند و بسیار بعید به نظر می‌رسد که منافع شرکت‌ها فقط برای «زمین‌های بایر» سرمایه‌گذاری کنند.

در زمانی که تنش آبی برای کشاورزان محلی در مناطق وسیع وجود دارد، مردم می‌ترسند که پروژه‌های بزرگ شرکتی که توسط ارتش و سایر منافع قدرتمند پشتیبانی می‌شوند، آب زیادی را به خود اختصاص دهند در حالی که کمبود آب برای دیگران بیشتر تشدید شود. در همین زمینه بود که مخالفت‌های شدیدی با کانال‌های جدید که قرار بود آب را به این پروژه‌های پر مصرف شرکتی در چولستان و سایر مناطق منتقل کنند، وجود داشت. با توجه به این مخالفت‌های شدید، این پروژه‌های کانال فعلاً به حالت تعلیق درآمده است. با این حال، این مسئله می‌تواند دوباره مطرح شود، زیرا بالاخره باید به نحوی آب برای پروژه‌های جدید پر مصرف در مناطق وسیع زمین پیدا شود.

اخیراً نگرانی فزاینده‌ای در مورد این موضوع وجود دارد که به افزایش ناامنی غذایی محلی پس از همه‌گیری و همچنین سیل‌های بسیار ویرانگر در کشور نیز مربوط می‌شود. این دو عامل منجر به وخامت جدی در امنیت غذایی کشور در دوران اخیر شده است. در چنین شرایطی، اولویت بالای امنیت غذایی محلی باید به وضوح بیشترین توجه را به خود جلب کند، اما منافع قدرتمند، اولویت‌های کشاورزی را در جای دیگری در نظر می‌گیرند.

سطری در مورد نویسنده این مقاله :

بهارات دوگرا، برگزارکننده افتخاری کمپین نجات زمین همین حالا است. کتاب‌های اخیر او شامل سیاره در خطر، نجات زمین برای کودکان و روزی در سال ۲۰۷۱ می‌شود. او به‌طور منظم در تحقیقات آسیا و اقیانوسیه مشارکت دارد.

----- **با تقدیم احترامات «2025-06-11»**

